

Bruselj, 18.1.2024
COM(2024) 13 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Drugo poročilo o stanju priprav na celovito izvajanje Uredbe VIS v skladu s členom
11(3) Uredbe (EU) 2021/1134**

Povzetek

Uredba (EU) 2021/1134¹, ki med drugim spreminja Uredbo (ES) št. 767/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o vizumskem informacijskem sistemu (VIS) in izmenjavi podatkov med državami članicami o vizumih za kratkoročno prebivanje (Uredba VIS)², od Komisije zahteva, da Evropskemu parlamentu in Svetu predloži letno **poročilo** o stanju priprav na celovito izvajanje Uredbe. To je **drugo poročilo Komisije**.

Izvajanje nove informacijske arhitekture na področju migracij, meja in varnosti je temelj prizadevanj EU za vzpostavitev enega najsodobnejših sistemov upravljanja meja na svetu. Vizumski informacijski sistem je sestavni del te arhitekture. Za zagotovitev celovitega in pravočasnega izvajanja morajo države članice EU in pridružene schengenske države, agencije EU in Komisija napredovati skupaj. Pomembno je, da vsaka stran prevzame odgovornost za zagotovitev sočasnega delovanja sistema, s čimer bi se preprečile nadaljnje zamude in višji stroški.

Na splošno priprave na izvajanje revidiranega VIS napredujejo v skladu z načrti. Po sprejetju uredbe o spremembi 7. julija 2021 je Komisija v ustreznem odboru in strokovni skupini takoj začela razpravljati o 12 **izvedbenih in delegiranih aktih**, potrebnih za razvoj novih sestavnih delov VIS. Delo se je nadaljevalo tudi v letu 2023, pri čemer je Komisija že predložila vseh 12 izvedbenih in delegiranih aktov, ki so trenutno v različnih fazah postopka sprejetja. Pet aktov je uradno sprejetih, dva akta sta v postopku uradnega sprejetja, medtem ko se o treh izvedbenih aktih in dveh delegiranih aktih še vedno razpravlja v ustreznem odboru in strokovni skupini.

¹ Uredba (EU) 2021/1134 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (ES) št. 810/2009, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1860, (EU) 2018/1861, (EU) 2019/817 in (EU) 2019/1896 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Odločbe Sveta 2004/512/ES in Sklepa Sveta 2008/633/PNZ zaradi reforme Vizumskega informacijskega sistema (UL L 248, 13.7.2021, str. 11).

² Uredba (ES) št. 767/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o vizumskem informacijskem sistemu (VIS) in izmenjavi podatkov med državami članicami o vizumih za kratkoročno prebivanje (Uredba VIS) (UL L 218, 13.8.2008, str. 60).

1. Uvod

VIS je bil vzpostavljen z Odločbo Sveta 2004/512/ES³, da bi omogočil izmenjavo podatkov o vizumih med državami članicami. Z Uredbo (ES) št. 767/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (Uredba VIS)⁴ so bili določeni namen, funkcije in odgovornosti za VIS ter pogoji in postopki za izmenjavo podatkov med državami članicami o vizumih za kratkoročno bivanje, da bi se olajšala obravnava vlog za izdajo vizumov za kratkoročno bivanje in s tem povezanih odločitev. VIS je začel delovati 11. oktobra 2011 in je bil postopoma uveden v konzulatih vseh držav članic med oktobrom 2011 in februarjem 2016.

VIS si z olajšanjem izmenjave podatkov med državami članicami o vlogah za izdajo vizumov in s tem povezanih spremljajočih odločitev prizadeva izboljšati izvajanje skupne vizumske politike, konzularno sodelovanje in posvetovanje med centralnimi organi, pristojnimi za izdajo vizumov. Cilji VIS so:

- olajšanje postopka za izdajo vizuma;
- preprečevanje „trgovanja z vizumi“;
- olajšanje boja proti zlorabam identitete;
- olajšanje kontrol na mejnih prehodih na zunanjih mejah in kontrol znotraj ozemlja držav članic;
- zagotavljanje pomoči pri ugotavljanju istovetnosti vseh oseb, ki ne izpolnjujejo ali ne izpolnjujejo več pogojev za vstop, bivanje ali prebivanje na ozemlju držav članic;
- olajšanje določitve države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito na podlagi Uredbe (EU) št. 604/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁵;
- in prispevanje k preprečevanju groženj notranji varnosti katere koli države članice.

2. avgusta 2021 je začela veljati Uredba (EU) 2021/1134, ki med drugim spreminja Uredbo VIS. Revidirani VIS bo organom, pristojnim za izdajo vizumov, zagotavljal ključne informacije o prosilcih za schengenske vizume za kratkoročno bivanje, mejnim policistom pa omogočal, da odkrijejo potnike, ki lahko pomenijo tveganja za varnost. Nova pravila tudi razširjajo področje uporabe VIS, zlasti z dodajanjem prosilcev in imetnikov vizumov za dolgoročno bivanje in dovoljenj za prebivanje, ob popolnem spoštovanju zahtev glede varstva podatkov, da se zagotovi, da imajo ustrezni organi pravočasno na voljo informacije, ki jih potrebujejo. Nova dogovorjena pravila bodo omogočila temeljitejše preverjanje preteklosti prosilcev za vizume za kratkoročno bivanje, vizume za dolgoročno bivanje in dovoljenja za prebivanje, boljšo izmenjavo informacij med državami članicami o imetnikih takih dokumentov ter popolno interoperabilnost z drugimi informacijskimi sistemi EU.

V skladu s členom 11(1) Uredbe (EU) 2021/1134 Komisija do 31. decembra 2023 sprejme sklep, s katerim določi datum začetka delovanja revidiranega VIS. Člen določa tudi več pogojev za sprejetje tega sklepa, in sicer, da bo treba sprejeti potrebne izvedbene in delegirane akte iz tega poročila, Agencija Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih

³ Odločba Sveta 2004/512/ES z dne 8. junija 2004 o vzpostavitvi vizumskega informacijskega sistema (VIS) (UL L 213, 15.6.2004, str. 5).

⁴ Uredba (ES) št. 767/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o vizumskem informacijskem sistemu (VIS) in izmenjavi podatkov med državami članicami o vizumih za kratkoročno prebivanje (Uredba VIS) (UL L 218, 13.8.2008, str. 60).

⁵ Uredba (EU) št. 604/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vložijo državljani tretje države ali oseba brez državljanstva (UL L 180, 29.6.2013, str. 31).

informativskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA) bo morala Komisijo uradno obvestiti o uspešnem zaključku vseh testiranj, države članice pa bodo morale Komisijo uradno obvestiti, da so sprejele potrebne tehnične in pravne ureditve.

VIS bo del skupnega okvira interoperabilnosti, vzpostavljenega z uredbama (EU) 2019/817⁶ in (EU) 2019/818⁷ Evropskega parlamenta in Sveta. Okvir interoperabilnosti med informativskimi sistemi EU⁸ je bil vzpostavljen, da bi se ti sistemi in njihovi podatki med seboj dopolnjevali z namenom izboljšanja učinkovitosti in uspešnosti kontrol na zunanjih mejah, prispevanja k preprečevanju nezakonitega priseljevanja in boju proti njemu, prispevanja k visoki ravni varnosti ter izboljšanja izvajanja skupne vizumske politike. To pomeni, da bi moral biti tehnični razvoj novih značilnosti in procesov prenovljenega VIS v celoti skladen s tistimi značilnostmi in procesi v drugih informativskih sistemih EU, ki so del tega okvira.

Komisija mora v skladu s členom 11(3) Uredbe (EU) 2021/1134 Evropskemu parlamentu in Svetu vsako leto predložiti poročilo o stanju priprav na celovito izvajanje Uredbe, dokler ne sprejme sklepa, s katerim določi datuma začetka delovanja VIS na podlagi zgoraj navedene uredbe. To poročilo bi moralo vsebovati podrobne informacije o nastalih stroških in informacije o vseh tveganjih, ki lahko vplivajo na skupne stroške.

Komisija je prvo poročilo predložila 9. februarja 2023.⁹ To je drugo poročilo Komisije in zajema obdobje od januarja 2023 do priprave tega poročila novembra 2023.

2. Izvedbena zakonodaja Uredbe VIS

Uredba (EU) 2021/1134 določa, da je za dopolnitev in izvajanje nekaterih podrobnih tehničnih vidikov Uredbe treba sprejeti izvedbeno in delegirano zakonodajo. Nekateri od teh aktov so potrebni, da se eu-LISA v celoti omogoči, da začne snovati in razvijati nove funkcije v okviru splošne arhitekture informativskega sistema, zlasti ker to zahteva opredelitev tehničnih specifikacij. Drugi akti so potrebni za določitev tehničnih pravil za lažjo uporabo VIS s strani ustreznih organov držav članic in agencij EU.

Komisija je od sprejetja Uredbe leta 2021 organizirala 18 sestankov odbora in 10 strokovnih skupin za VIS, da bi razpravljali o vrsti osnutkov izvedbenih in delegiranih aktov, potrebnih za razvoj revidiranega VIS.

Trenutno se je začelo delo v zvezi z vsemi 12 izvedbenimi in delegiranimi akti, ki so v različnih fazah postopka sprejetja. Štirje izvedbeni akti in en delegirani akt so že uradno sprejeti, dva izvedbena akta sta v postopku uradnega sprejetja, medtem ko se o treh izvedbenih aktih in dveh

⁶ Uredba (EU) 2019/817 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o vzpostavitvi okvira za interoperabilnost informativskih sistemov EU na področju meja in vizumov ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 in (EU) 2018/1861 Evropskega parlamenta in Sveta ter Odločbe Sveta 2004/512/ES in Sklepa Sveta 2008/633/PNZ (UL L 135, 22.5.2019, str. 27).

⁷ Uredba (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o vzpostavitvi okvira za interoperabilnost informativskih sistemov EU na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja, azila ter migracij in spremembi uredb (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 ter (EU) 2019/816 (UL L 135, 22.5.2019, str. 85).

⁸ Sistem vstopa/izstopa (SVI), Vizumski informativski sistem (VIS), Evropski sistem za potovalne informacije in odobritve (ETIAS), Eurodac, schengenski informativski sistem (SIS) in evropski informativski sistem kazenskih evidenc za državljane tretjih držav (ECRIS-TCN)

⁹ COM(2023) 66 final.

delegiranih aktih zaradi njihove tehnične kompleksnosti še vedno razpravlja v ustreznem odboru in strokovni skupini. To je dodatno ponazorjeno v spodnjih razpredelnicah:

Razpredelnica 1 Stanje glede zahtevanih izvedbenih in delegiranih aktov na dan 15. novembra 2023

Uredba	Vrsta akta	Sprejeto	V postopku uradnega sprejetja	V odboru ali skupini	Se še ni začelo
VIS	delegirani	1		2	
	izvedbeni	4	2	3	

Razpredelnica 2 Stanje glede zahtevanih izvedbenih in delegiranih aktov na dan 15. novembra 2023

	Pravna podlaga	Vrsta akta	Stanje
1	člen 5a	izvedbeni	v postopku uradnega sprejetja
2	člen 6(5)	izvedbeni	v postopku uradnega sprejetja
3	člen 9	delegirani	sprejet
4	člena 9h in 22b	delegirani	v skupini
5	člen 9j(2)	delegirani	v skupini
6	člen 9j(3)	izvedbeni	v odboru
7	člena 29 in 29a	izvedbeni	sprejet
8	člen 45(1)	izvedbeni	v odboru
9	člen 45(2)	izvedbeni	v odboru
10	člen 45(3)	izvedbeni	sprejet
11	člena 45c in 45d	izvedbeni	sprejet
12	člen 50(4)	izvedbeni	sprejet

3. Spremljanje izvajanja s strani držav članic in agencij EU

Pomen pravočasnega izvajanja revidiranega VIS je splošno priznan na ravni EU in držav članic. Vsi deležniki dobro razumejo soodvisnosti med VIS ter razvojem drugih informacijskih sistemov EU in sestavnih delov interoperabilnosti. Za zagotovitev celovitega in pravočasnega izvajanja morajo države članice, agencije EU in Komisija napredovati skupaj.

4. Stroški in tveganja

Predlog Komisije za uredbo o spremembi je bil sprejet 7. julija 2021, eno leto pozneje, kot je bilo prvotno predvideno. Ocena finančnih posledic zakonodajnega predloga, priložena predlogu Evropske komisije za uredbo o reviziji Uredbe VIS, je bila julija 2021 spremenjena zaradi posodobljenega časovnega zaporedja izvajanja revidiranega VIS ter zagotovitve zadostnih finančnih in človeških virov za eu-LISA.

V spremenjeni oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga je navedeno, da predlog v obdobju 2021–2027 zahteva skupaj 178,6 milijona EUR iz proračuna EU. Ta znesek vključuje

ustrezen proračun za države članice (45 milijonov EUR) za prilagoditev njihovih nacionalnih sistemov, za Europol (29,8 milijona EUR) za potrebno nadgradnjo informacijskih sistemov agencije in potrebe po osebju, za Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo (5,4 milijona EUR) za vzpostavitev novega dostopa do VIS znotraj agencije, potrebe po osebju in sestanke ter za eu-LISA (98,2 milijona EUR) za razvoj vseh IT sklopov predloga in delovanje posodobljenega VIS, kot tudi za začasne potrebe po osebju.

Na podlagi predloga Komisije za uredbo o spremembi je učinek na operativne odhodke eu-LISA za razvoj revidiranega VIS znašal 16,2 milijona EUR za leto 2022 in 28,9 milijona EUR za leto 2023.

Izvajanje VIS znotraj skupnega okvira interoperabilnosti in njegove prilagoditve za interakcijo z drugimi informacijskimi sistemi (npr. s sistemom vstopa/izstopa) vključujejo zaporedje različnih sprememb, ki vsakič privedejo do nove različice sistema. Te različice VIS je treba izvajati v zaporedju. Soodvisnost različnih informacijskih sistemov EU lahko vpliva na trajanje nekaterih delov projekta za izvedbo nove arhitekture informacijskih sistemov EU za meje, migracije in varnost.

Prenovljeni schengenski informacijski sistem je začel delovati marca 2023. Svet za pravosodje in notranje zadeve je 19. in 20. oktobra 2023 potrdil revidiran časovni okvir za preostale sisteme. V skladu s tem načrtom, ki predvideva več krogov izvajanja, bo sistem vstopa/izstopa pripravljen za začetek delovanja jeseni 2024, ETIAS pa spomladi 2025. Revidirani VIS bo skupaj z arhitekturo interoperabilnosti pripravljen za začetek delovanja jeseni 2026.

Čeprav morebitnega vpliva revidiranega časovnega okvira za informacijske sisteme EU in interoperabilnost na stroške izvajanja VIS še ni mogoče izmeriti, glede na razpoložljive podatke o odhodkih, ki so jih v letih 2021 in 2022 imele države članice in ustrezne agencije EU, doslej ni bilo ugotovljeno tveganje prekomerne porabe za zneske, ocenjene v spremenjeni oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga.

5. Zaključek

Države članice, pridružene schengenske države in agencije EU delijo splošno zavezo, da bodo zagotovile celovito izvajanje revidiranega VIS, tudi kot del širšega okvira interoperabilnosti informacijskih sistemov EU.

Komisija še naprej usklajuje in pozorno spremlja napredek vseh udeležениh strani, da se odkrijejo in odpravijo morebitne zamude pri katerem koli delu informacijskih sistemov EU in sestavnih delov interoperabilnosti s ciljem zagotoviti, da bo nadgrajeni VIS v celoti na voljo jeseni 2026.